

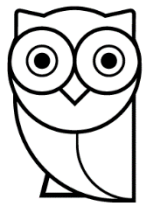
Undervisningsforløb:

Lokalhistoriske kildepakker – Indre by (Boligforhold og levevilkår)

Kildemateriale: Erindring nr. 222 – Sonja Bjerregård Christensen (periode: 1923-1947), 1995

Uddrag af Sonja Bjerregård Christensens erindring fra 1995. Her fortæller hun om sin barndom og opvækst, hvor hendes familie flyttede meget rundt, indtil de endelig fik fast bopæl i det farverige, men fattige Adelgade-Borgergade kvarter.

Find den samlede erindring her: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-20427>

KØBENHAVNS
STADSARKIV

Indtil jeg nåede skolealderen, boede vi mange steder - forskellige omstændigheder gjorde sig gældende - men i den billige og derfor ret primitive del af boligmassen, hvor vi havde råd til at slå vore folder, var det nu også svært at finde noget bare nogenlunde tilfredsstillende.

(1)

Det var nu vist ret almindeligt med hyppige flytninger dengang - sommetider foregik udflytningerne dog noget drastisk, når folk ved fogedens hjælp lossedes på gaden og sad ganske fortabt, omgivet af deres habengut.

Engang, hvor far ikke kunne betale et lån tilbage i tide, kom pantefogeden hjem (vi boede på det tidspunkt i St. Kongensgade) -

han fandt dog ikke noget at pante. Far var ikke til stede, men skulle møde op på udpantningskontoret senere. Han havde den dag sit eneste ordentlige sæt tøj på - mor bad ham om at skifte - det ville han ikke - "de kan sgu da ikke flå tøjet af mig". Det kunne de - da mor så ham komme nede i gården, genkendte hun ikke de noget ældre klude, der hang på ham, og som de havde fundet frem i stedet for det snuppede tøj.

(1-2)

Vi førte som sagt en noget omflakkende tilværelse. Jeg er født på Amager - herefter husker jeg adresserne: Klosterstræde, V. Voldgade, Esthersvej i Hellerup, Løvstræde, Gråbrødre Torv og St. Kongensgade 59, 3. baggård på 4. sal, hvor vi fik et stort værelse hos en enke-mand (snedkermester) med 2 store børn - mod at mor hjalp til i huset.

Vi kunne jo ikke blive boende i Store Kongensgade for evigt. Man beklagede, at vi flyttede - vi havde udfyldt lidt af tomrummet efter børnenes mors død. Hun døde af noget så banalt som et fiskeben, der satte sig fast i halsen, og en tilstødende infektion.

Vor nomadetilværelse endte i en lille, lavloftet 3-værelses lejlighed i Grønnegade 16, 3' sal.

Dasset bestod af en firkantet trækasse med låg og et hul i midten af dette sæde, hvorunder placeredes en spand til opsamling af det neddalende affald, som siden gødede havens vækster. På en snor hang en broget blanding af forhåndenværende papir - oftest avisstykker. I ejendomme med telefon anvendtes de aflagte telefonbøger på det lille hus.

De første år i Grønnegade måtte også vi tage til takke med 2 das af denne type - beliggende nede i baggården - indtil de udskiftedes med "træk- & slip"-toiletter - til slut fik vi i forhuset indlagt toilet på hver etage - herligt!

Men forinden denne luksus kan det ikke undre, at der skulle en del overvindelse til for at begive sig ned i gården i et nødvendigt ærinde i mørke, kolde vinteraftner - med fare for at jukke på en slumrende rotte, der sad i læ af retiraderne eller skraldebøtterne - så det slap vi som regel for, men anvendte i stedet potten under vore senge.

Den daglige, personlige hygiejne gjorde vi ikke så forfærdelig meget ud af. Jeg var som regel sent på den, når jeg skulle i skole, så det blev blot til lidt sjaskeri ud over de øvre regioner fra den kolde hane i køkkenet, før jeg spændede afsted - med en humpel brød i hånden. Men hver lørdag tog vi bad - som mindre i en stor zinkbalje, der om vinteren placeredes foran den varme kakkelovn - senere på badeanstalten i Helsingørsgade/Borgergade.

I kolde vintre skete det tit, at vandet frøs i rørene - så måtte vi hente vand i spande ovre i de større gårde.

(6)

I det tætbebyggede, overbefolkede kvarter - incl. Adelgade, Borgergade og St. Kongensgade - myldrede det jo af liv, og butikkerne lå side om side, så vi handlede mange steder.

I vores kolonialforretning duftede der sødt af alskens eksotiske krydderier og kaffe - hjulene til kaffemøllen snurrede dagen igennem. Dufte gjorde der også hos høkeren nede i kælderen i St. Regnegade - godt nok en anden slags duft, hidrørende fra tønderne med spegesild og klipfisk, og fra de røgede varer. Også kakkelovnen skulle fodres. Jeg husker endnu, når vi fik en sæk koks bragt op på 3. sal, hvordan den stakkels mand stønnede under byrden. Havde man ikke råd til en hel sæk, kunne der hos brændselshandleren i Rosengade hentes koks i spande - eller briketter - ligesom optændingsbrænde forelå i både store og små ruller.

(9-10)

Jeg følte mig dog helt tryk ved at færdes her - har tit pilek ned ad fx Borgergade en sen, mørk lørdag aften, hvor butikkerne stadig holdt åbent, hvis vi lige stod og manglede noget. Det vildeste, der overgik mig, var, at en blotter af og til stod i et hjørne af trappeopgangen og fremviste hele herligheden - så tog man chokeret benene på nakken og spænede op på 3. sal.

Forresten var det nu ikke så svært i min barndom at få hidkaldt politiet - de patruljerede flittigt - man kunne næsten stille sig på et gadehjørne eller råbe ud af vinduet, så dukkede der rimelig hurtigt én eller to velvoksne betjente med knipler op. En kvinde i Grønnegade stod tit og hylede på dem, når manden tævede hende.